

FESTIVAL DE TORROELLA DE MONTGRÍ

DEL 19 DE JULIOL AL 27 D'AGOST
www.festivaldetorroella.cat

Dijous, 22 d'agost de 2013
22h - Auditori Espai Ter

JOAQUÍN ACHÚCARRO, piano

PROGRAMA

1a Part

Wolfgang Amadeus Mozart (1756 – 1791)

Fantasia en Do menor, K. 475

Adagio

Allegro

Andantino

Più allegro

Tempo primo

Robert Schumann (1810 – 1856)

Fantasia en Do major, Op. 17

Per a ser interpretat íntegrament de manera fantàstica i apassionada – En to de llegenda

Moderat. Completament vigorós – Una mica més lent – Molt més variat

Lentament majestuós. Sempre sostingut – Una mica més variat

2a Part

Sergei Rakhmaninov (1873 – 1943)

Preludi Op. post.

Preludi Op. 23, núm. 1

Preludi Op. 23, núm. 10

Preludi Op. 3, núm. 2

Enric Granados (1867 – 1916)

El Amor y la muerte (del recull Goyescas)

Isaac Albéniz (1860 – 1909)

El puerto (del primer quadern d'Ibèria)

Maurice Ravel (1875 – 1937)

Alborada del gracioso (del recull Miroirs)

Piano imprevisible

En el concert d'avui ens trobem davant d'un programa en què les obres no ens desvetllaran la seva identitat fins que les escoltem, ja que no deixen veure la seva estructura a partir del títol. D'alguna manera, són imprevisibles. Començarem en un univers de fantasia amb les obres de Mozart i Schumann i, en un salt estètic i cronològic, seguirem amb algunes de les millors peces per a piano de la primera dècada del segle XX.

El mestre Achúcarro ha triat per obrir el concert el gènere de la fantasia, una categoria formal sense forma definida, un espai que el cànon occidental reserva per a les alenades d'inspiració heterogènies que manifesten un cert caràcter d'improvisació. En el cas de les dues obres que escoltarem aquesta llibertat formal s'utilitza per explicar allò que no es pot dir amb paraules, no només per les limitacions del llenguatge, sinó també per les que imposen les circumstàncies vitals i socials, com veurem si ens endinsem una mica en les històries personals de cadascuna de les obres.

En el cas de Mozart, la *Fantasia en Do menor K.475*, publicada a Viena el 1785, va ser dedicada a la seva pupil·la Theresa von Trattner i escrita específicament per a ella juntament amb la sonata en la mateixa tonalitat i amb el mateix número de catàleg. Hi ha qui elucubra sobre un lligam més estret entre Theresa i Mozart que estaria demostrat o explicat en el sentiment d'aquesta peça. En qualsevol cas, el que podem dir del cert és que aquesta obra constitueix el cim de la producció de Mozart en el camp de les fantasies per a teclat. Dins del marc de l'esperit de llibertat formal esmentat abans, aquesta peça ofereix un impressionant desplegament de materials harmònics i melòdics que fan aflorar amb una expressivitat pròxima a la del romanticisme un deversall de sentiments contradictoris i complementaris.

Passem al mode major amb la *Fantasia en Do major Op. 17* de Schumann (que no s'ha de confondre amb les *Phantasiestücke Op.12*) escrita el 1836, «només» cinquanta anys més tard que la de Mozart. En aquest cas la raó sentimental hi és afirmada i gairebé reivindicada, ja que Schumann la va escriure en un moment de profunda crisi personal per haver-se de separar de Clara, que més tard seria la seva esposa, per prescripció del pare de la noia que s'oposava a la seva relació. Dos anys més tard, el compositor escriu a Clara: «Per entendre la *Fantasia* cal que pensis en aquell desafortunat estiu de 1836 en què havia renunciat a tu [...] La primera part és sense cap dubte el que he escrit de més apassionat, un lament desesperat cap a tu». Schumann va dedicar l'obra a Liszt, l'únic intèrpret del moment que podia entendre-la. Aquesta fantasia constitueix la unió perfectament romàntica dels mons contradictoris que van torbar sempre Schumann: d'una banda el dels impulsos de l'instant i del somni representats en el personatge d'Eusebius i, en un continu contrast irreconciliable, el món de Florestan que encarna la voluntat de permanència, l'acció viva. La fantasia, doncs, dóna sortida a tota aquesta confusió i oposició de contraris en aquesta peça que representa una de les millors realitzacions de Schumann.

Escoltarem a continuació algunes de les obres més representatives del piano de la primera dècada del segle XX a través de peces breus que ja no duen el nom de fantasia perquè ja no cal donar un terme únic per a allò que no té una forma canònica, sinó que en cada autor prenen noms propis diversos. En primer lloc, sentirem alguns preludis de Rakhmaninov, els de l'*Op. 23* van ser escrits durant els primers anys del nou segle, entre 1901 i 1903, en canvi, els altres dos els emmarquen des de contextos molt diferents. El *Preludi Op.3 núm 2*, és una obra de joventut que el mateix Rakhmaninov va estrenar el 1892, quan tenia 19 anys en un concert que va suposar el seu debut com a pianista i va ser publicat alguns anys més tard com a segon dels cinc *Morceaux de fantaisie Op.3*. Es tracta d'una de les obres més cèlebres de l'autor, que ell mateix solia interpretar com a bis en molts dels seus concerts. En canvi, el *Preludi pòstum*, que Joaquín Achúcarro interpretarà en primer lloc, fou escrit en circumstàncies ben diferents, el 1917 abans de marxar a l'exili a Estats Units, i suposa un adéu melancòlic a la Rússia on no tornaria mai.

Les darreres obres del programa presenten tres visions diferents d'Espanya. Granados s'interessa en la balada *El Amor y la muerte*, del recull *Goyescas*, pel caràcter galant i frívol de l'Espanya de finals del segle XVIII més que no pas per un folklore autèntic i present. Aquest recull ha esdevingut l'obra mestra del compositor lleidatà, que pretenia «donar en les *Goyescas* una nota personal, una combinació d'amargor i de gràcia i voldria que cap de les seves fases no primés sobre les altres en una atmosfera de refinada poesia...». En Albéniz trobem Andalusia evocada des d'un llenguatge pianístic innovador en *El Puerto*, una de les «impressions» que integren el primer quadern d'*Iberia*, la seva obra més reconeguda. Finalment, Ravel impregna la seva misteriosa i nerviosa *Alborada del gracioso*, la peça més coneguda dels seus *Miroirs*, d'un «hispanisme» aspre vist des del París de 1905. Ravel havia tingut contacte amb la música de Granados i d'Albéniz a la capital francesa ja que va ser alumne de Bériot, igual que Granados, a la mateixa època en què Albéniz hi presentava les seves obres. D'alguna manera, la millor música hispànica passava llavors per París.

Joaquín Achúcarro

Qualificat com "un dels grans" i "un consumat artista", el pianista bilbaí Joaquín Achúcarro ha actuat en més de 60 països i ha tocat amb més de 200 orquestres, entre les quals figuren la Filharmònica de Berlín, la Simfònica de Chicago, l'Orquestra de la Scala de Milà, la Filharmònica de Londres, la Nacional de França, la London Symphony, l'Orquestra Santa Cecília de Roma, la Filharmònica de Nova York, la Nacional de Mèxic, la City of Birmingham i totes les espanyoles. Ha actuat sota la batuta de més de 350 directors d'orquestra, inclosos noms com els de Claudio Abbado, Riccardo Chailly, Colin Davis, Zubin Mehta, Yehudi Menuhin, Seiji Ozawa i Simon Rattle.

Nascut a Bilbao el 1932, Achúcarro va estudiar a Madrid, París, Viena i Salzburg. La seva carrera va obtenir un notable impuls en guanyar, el 1959, el Concurs Internacional de Liverpool (Gran Bretanya), la qual cosa li va permetre debutar amb l'Orquestra Simfònica de Londres i impulsar la seva carrera internacional.

Del seu extens repertori, cal destacar la seva preferència pels concerts per a piano de Rakhmaninov, tot i que també és un gran intèrpret dels concerts de Bartók, Albéniz, Beethoven, Brahms, Mozart i Txaikovski. El seu interès per la música espanyola es pot veure en les interpretacions de *Noches en los jardines de España*, de Manuel de Falla; en la *Rapsodia Portuguesa*, d'Ernesto Halffter; o en la *Rapsodia Española*, de Turina.

Des de 1989, Joaquín Achúcarro és titular de la càtedra J. Estes Tate de la Southern Methodist University de Dallas (Estats Units d'Amèrica), i combina aquesta tasca docent amb els seus compromisos com a concertista per tot el món. Des del mateix any és professor dels Cursos Internacionals d'Estiu de l'Acadèmia Chigiana de Siena (Itàlia) i va ser professor dels cursos internacionals d'interpretació musical del Festival de Torroella des de l'any 1993 fins el 2005. El 2008, un grup de persones i institucions de Dallas va crear la Joaquín Achúcarro Foundation "per a perpetuar el seu llegat artístic i docent" i ajudar els joves pianistes en l'inici de les seves carreres.

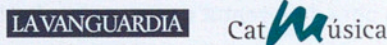
Dels seus enregistraments destaquen el *Concert per a piano* de Joaquín Rodrigo, per al segell SONY; i els DVD en què interpreta el *Concert núm.2*, de Brahms, amb la London Symphony sota la direcció de Colin Davis (2010) i *Noches en los Jardines de España*, de Falla, amb la Filharmònica de Berlín i Simon Rattle (2011), tots dos editats pel segell Opus Arte. Ha rebut premis pels seus enregistraments d'obres de Falla, Granados, Ravel i Brahms publicats per BMG-RCA, Claves i Ensayo. La seva discografia inclou també música de Schumann, Schubert, Chopin, Beethoven, Debussy, Bartók, Rakhmaninov, Scriabin, Turina i Bernard Herrmann. El segell francès La dolce volta ha reeditat aquest 2013 el seu disc dedicat a Schumann editat originàriament el 2003 per Harmonia Mundi.

Va actuar per primer cop al Festival de Torroella en l'edició de 1990, hi va tornar en la de 1993 i des d'aquell any, hi ha actuat en totes les edicions.

Organitza

Mitjans oficials

Patrocinen

Col·laboren

